

อานาปานสติ ๑๖ ชั้น

มหัศจรรย์แห่งกรรมฐาน

สุภีร์ ทุมทอง
๘ กันยายน ๒๕๕๖

ความมหัสจรรย์

- ภิกษุทั้งหลาย อานาปานสติสมาธิเมื่อนี้ ที่ภิกษุเจริญ
ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นสภาพสงบ ประณีต สดชื่น
เป็นธรรมเครื่องอยู่เป็นสุข และทำบาปอกุศลธรรมที่
เกิดขึ้นแล้วๆ ให้อันตรธานไป สงบไปโดยเร็ว
ภิกษุทั้งหลาย ฝุ่นละอองที่ฟุ้งขึ้นท้ายฤดูร้อน ถูกฝน
ใหญ่นอกฤดูกาล ทำให้อันตรธานไป สงบไปโดยเร็ว
แม้ฉันใด ... (ส.ม. ๑๙/๙๘๕ เวสาลีสูตร)

ความมหัสจรรย์

- ภิกษุทั้งหลาย ถ้าพวกอัญญเดียรถีย์ปริพาชกพึงถามเธอทั้งหลายอย่างนี้ว่า ผู้มีอายุทั้งหลาย โดยมากพระสมณโคดมทรงอยู่จำพรรษาด้วยวิหารธรรมข้อไหน เธอทั้งหลายถูกถามอย่างนี้ พึงตอบอัญญเดียรถีย์ปริพาชกเหล่านั้นอย่างนี้ว่า ท่านทั้งหลาย โดยมากพระผู้มีพระภาคทรงอยู่จำพรรษาด้วยอานาปานสติสมาธิ (สํ.ม. ๑๙/๙๘๗ อิจฉานังคกสูตร)

ความมหัสจรรย์

- ภิกษุทั้งหลาย ความจริง บุคคลเมื่อจะกล่าวให้ถูกต้อง พึงกล่าวถึงธรรมนั้นไคว่ว่า อริยวิหารบ้าง พรหมวิหารบ้าง ตถาคตวิหารบ้าง เมื่อจะกล่าวให้ถูกต้อง ก็พึงกล่าวถึงอานาปานสติสมาธิว่า อริยวิหารบ้าง พรหมวิหารบ้าง ตถาคตวิหารบ้าง (ส.ม. ๑๙/๙๘๗ อัจฉานั่งคลสูตร)

ความมหัสจรรย์

- ภิกษุเหล่าใดเป็นพระเสขะยังไม่บรรลุมรรคผล ย่อมปรารถนาธรรมเป็นแดนเกษมจากโยคะอัน ยอดเยี่ยมอยู่ อานาปานสติสมาธิที่ภิกษุเหล่านั้น เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความสิ้น อาสวะ (สํ.ม. ๑๙/๙๘๗ อิจฉานังคสูตร)

ความมหัสจรรย์

- ส่วนภิกษุเหล่าใดเป็นอรหันตปัญญาสพ อยู่จบพรหมจรรย์ ทำกิจที่ควรทำเสร็จแล้ว ปลงภาระได้แล้ว บรรลุประโยชน์ตนโดยลำดับแล้ว สิ้นภวสังโยชน์แล้ว หลุดพ้นแล้วเพราะรู้โดยชอบ อานาปานสติสมาธิที่ภิกษุเหล่านั้นเจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อความอยู่เป็นสุขในปัจจุบันและเพื่อมีสติ มีสัมปชัญญะ (ส.ม. ๑๙/๔๘๗ อิจฉานังคกสูตร)

ความมหัศจรรย์

- อานนท์ **ธรรมอันเป็นเอก**ที่ภิกษุเจริญ ทำให้มากแล้ว ทำให้ธรรม ๔ ประการบริบูรณ์ ธรรม ๔ ประการที่ภิกษุเจริญ ทำให้มากแล้ว ทำให้ธรรม ๗ ประการบริบูรณ์ ธรรม ๗ ประการที่ภิกษุเจริญ ทำให้มากแล้ว ทำให้ธรรม ๒ ประการบริบูรณ์ มีอยู่ (ส.ม. ๑๙/๙๘๙ อานันทสูตร)

ความมหัสจรรย์

- อานนท ธรรมอันเป็นเอกคืออานาปานสติสมาธิที่
ภิกษุเจริญ ทำให้มาแล้ว ทำให้ สติปัฏฐาน ๔
ประการบริบูรณ์ สติปัฏฐาน ๔ ประการที่ภิกษุ
เจริญ ทำให้ มาแล้ว ทำให้ โพชฌงค์ ๗ ประการ
บริบูรณ์ โพชฌงค์ ๗ ประการที่ภิกษุเจริญ ทำให้
มาแล้ว ทำให้ วิชชาและวิมุตติ บริบูรณ์
(สํ.ม. ๑๙/๙๘๙ อานนทสูตร)

ความมหัศจรรย์

- ภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า เมื่อก่อนเราเป็นโพธิสัตว์
ยังไม่ได้ตรัสรู้ โดยมากก็อยู่ด้วยวิหารธรรมนี้
เมื่อเราอยู่ด้วยวิหารธรรมนี้ กายก็ไม่ลำบาก
จักขุก็ไม่ลำบาก และจิตของเราก็หลุดพ้นจาก
อาสวะทั้งหลายเพราะไม่ถือมั่น
(ส.ม. ๑๙/๙๘๔ ปทีโปปมสูตร)

ความมหัสจรรย์

- หากภิกษุในธรรมวินัยนี้พึงหวังว่า เพราะละสุขและทุกข์ได้ เพราะโสมนัสและโทมนัสดับไปก่อนแล้ว เราพึงบรรลุ **จตุตถฌาน** ที่ไม่มีทุกข์ไม่มีสุข มีสติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขาอยู่ ก็พึงมนสิการอานาปานสติสมาธินี้แลให้ดี
- หากภิกษุในธรรมวินัยนี้พึงหวังว่า เราพึงบรรลุ **อากาสาณัญญาตนะ**...(สํ.ม. ๑๙/๙๘๔ ปทีโปปมสูตร)

ความมหัสจรรย์

- การที่ กายไม่ไหวหรือเอนเอียง หรือการที่จิตไม่ ไหวหรือดิ้นรน เพราะอานาปานสติสมาธิที่ฝึกุขุ เจริญ ทำให้มากแล้ว
(ส.ม. ๑๙/๙๘๓ มหากัปปินสูตร)

ความมหัสจรรย์

- ราहुล เมื่ออานาปานสติอันบุคคลเจริญแล้ว
อย่างนี้ ทำให้มากแล้วอย่างนี้ **ลมอัสสาสะ**
ลมปัสสาสะ ครึ่งสุดท้ายที่ปรากฏชัด ย่อมดับไป
ที่ไม่ปรากฏชัด ยังไม่ดับไป
(ม.ม. ๑๓/๑๒๑ มหาราหุโลวาทสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- กถํ ภาวิตา จ ภิกฺขเว อานาปานสฺสตี กถํ พหุสํกตา
มหปฺผลา โหติ มหานิสํสา?
- อิท ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรณฺณคโต वा รุกฺขมूलคโต वा
สุญฺญาคารคโต वा นิสิตฺตี ปลฺลํกํ อากุชิตฺวา อุชฺฐํ
กายํ ปณฺธาย ปริมุขํ สตี อุปฺนฺจเปตฺวา.
โส สโตว อสฺสสตี, สโต ปลฺลํสตี.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสตีสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- **ที่ฌ** ภา อสฺสสนฺโต “ที่ฌ อสฺสสามิ”ติ ปชานาติ,
ที่ฌ ภา ปสฺสสนฺโต “ที่ฌ ปสฺสสามิ”ติ ปชานาติ.
- **รสํ** ภา อสฺสสนฺโต “รสํ อสฺสสามิ”ติ ปชานาติ,
รสํ ภา ปสฺสสนฺโต “รสํ ปสฺสสามิ”ติ ปชานาติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- “สพฺพกายปฐฺฐิสมฺเวทึ อสฺสสีสุสามึ”ติ ลิกฺขติ,
“สพฺพกายปฐฺฐิสมฺเวทึ ปสฺสสีสุสามึ”ติ ลิกฺขติ.
- “ปสฺสมภยํ กายสงฺขารํ อสฺสสีสุสามึ”ติ ลิกฺขติ,
“ปสฺสมภยํ กายสงฺขารํ ปสฺสสีสุสามึ”ติ ลิกฺขติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- “**ปีติปฐีสัมเวท**ี อสฺสสึสฺสามิ”ติ ลิกฺขติ,
“ปีติปฐีสัมเวท ี ปสฺสสึสฺสามิ”ติ ลิกฺขติ.
- “**สุขปฐีสัมเวท**ี อสฺสสึสฺสามิ”ติ ลิกฺขติ,
“สุขปฐีสัมเวท ี ปสฺสสึสฺสามิ”ติ ลิกฺขติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- “จิตตสังขารปฐีสัมเวทํ อสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ,
“จิตตสังขารปฐีสัมเวทํ ปสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ.
- “ปสฺสมภยํ จิตตสังขารํ อสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ,
“ปสฺสมภยํ จิตตสังขารํ ปสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- “จิตตปฐิสัมเวทึ อสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ,
“จิตตปฐิสัมเวทึ ปสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ.
- “อภิปโปมทญฺ จิตฺตํ อสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ,
“อภิปโปมทญฺ จิตฺตํ ปสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- “สมาทหํ จิตฺตํ อสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ,
“สมาทหํ จิตฺตํ ปสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ.
“วิโมจยํ จิตฺตํ อสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ,
“วิโมจยํ จิตฺตํ ปสฺสสึสฺสามิ”ติ สิกฺขติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- “อนิจฺจานุปสฺสี อสฺสสีสุสามิ”ติ สิกฺขติ,
“อนิจฺจานุปสฺสี ปสฺสสีสุสามิ”ติ สิกฺขติ.
“วิราคานุปสฺสี อสฺสสีสุสามิ”ติ สิกฺขติ,
“วิราคานุปสฺสี ปสฺสสีสุสามิ”ติ สิกฺขติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

อานาปานสติ ๑๖ ขั้น

- “นิโรธานุปสสี อสฺสสึสฺสามิ” ติ สิกฺขติ,
“นิโรธานุปสสี ปสฺสสึสฺสามิ” ติ สิกฺขติ.
- “ปฐฺนิสฺสคฺคานุปสสี อสฺสสึสฺสามิ” ติ สิกฺขติ,
“ปฐฺนิสฺสคฺคานุปสสี ปสฺสสึสฺสามิ” ติ สิกฺขติ.
(ม.อ. ๑๔/๑๔๘ อานาปานัสสติสูตร)

สวัสดีครับ